

Deddf Teithio Llesol (Cymru) 2013

2013 dccc 7

Nodiadau Esboniadol

£5.75

DEDDF TEITHIO LLESOL (CYMRU) 2013

NODIADAU ESBONIADOL

CYFLWYNIAD

1. Mae'r Nodiadau Esboniadol hyn yn ymwneud â Deddf Teithio Llesol (Cymru) 2013 a basiwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru ar 1 Hydref 2013 ac a dderbyniodd Gydsyniad Brenhinol ar 4 Tachwedd 2013. Maent wedi cael eu llunio gan Adran yr Economi, Gwyddoniaeth a Thrafnidiaeth Llywodraeth Cymru i helpu'r sawl sy'n darllen y Ddeddf. Dylid darllen y Nodiadau Esboniadol ar y cyd â'r Ddeddf, ac nid ydynt yn rhan ohoni.

2. Nid yw'r Nodiadau Esboniadol yn ddisgrifiad cynhwysfawr o'r Ddeddf ac ni fwriedir iddynt fod felly. Pan fo adran neu ran o adran yn ei hesbonio ei hun, ni roddwyd esboniad na sylw pellach.

3. Mae'r pwerau i wneud y Ddeddf i'w cael yn Rhan 4 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 ac Atodlen 7 iddi. Mae gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru gymhwysedd deddfwriaethol i wneud darpariaethau ar gyfer Deddf Teithio Llesol (Cymru) 2013, ac mewn cysylltiad â hi, yn rhinwedd Atodlen 7, pwnc 10 (priffyrdd a thrafnidiaeth).

4. Mae cyfeiriad at awdurdod lleol yn y Nodiadau Esboniadol hyn yn gyfeiriad at gyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol.

SYLWEBAETH AR YR ADRANNAU

Adran 2 – Ystyr "llwybr teithio llesol" a "cyfleusterau cysylltiedig"

5. Mae adran 2 yn nodi ystyr llwybr teithio llesol a chyfleusterau cysylltiedig. At ddibenion y Ddeddf rhaid i lwybr teithio llesol fod o fewn man ddynodedig mewn ardal awdurdod lleol. Pennir mannau dynodedig (megis trefi a dinasoedd) drwy gyfarwyddyd Gweinidogion Cymru. Awdurdodau lleol sydd i benderfynu pa lwybrau yn y mannau hynny y mae'n briodol eu hystyried yn llwybrau teithio llesol.

6. Caiff llwybr teithio llesol sy'n cynnwys priffordd fod yn briffordd a ddefnyddir gan gerbydau modur neu caiff fod yn fath arall o briffordd megis llwybr troed, llwybr beiciau neu lwybr ceffylau. Caiff hefyd fod yn llwybr nad yw'n cynnwys priffordd lle y mae'r tirfeddiannwr yn caniatáu i'r cyhoedd fynd. Fodd bynnag, ni all ffyrdd preifat lle na chaniateir i'r cyhoedd fynd fod yn llwybrau teithio llesol.

7. At ddiben y Ddeddf, ystyr "cerddwyr a beicwyr" yw pobl sy'n cerdded, pobl sy'n defnyddio beiciau pedal (gan gynnwys beiciau electronig/e-feiciau ond ac eithrio beiciau modur) a phobl sy'n defnyddio cymhorthion symudedd (gan gynnwys cadeiriau olwyn modur a sgwteri symudedd).

8. Dynodir mannau lle caiff llwybrau teithio llesol eu lleoli drwy gyfarwyddyd Gweinidogion Cymru. Cânt bennu man yn ôl enw. Cânt hefyd roi disgrifiad o'r mannau drwy gyfeirio at feini prawf, gan gynnwys y rhai a restrir yn is-adran (5). Gallent, er enghraifft, ddynodi trefi â phoblogaeth sy'n fwy na nifer benodedig, aneddiadau o fewn radiws penodol i drefi o'r fath, neu ardaloedd â dwysedd poblogaeth sy'n fwy na nifer benodedig o bobl y km2.

9. Mae is-adran (6) yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdod lleol ystyried a yw llwybrau teithio posibl yn addas ar gyfer teithio llesol. Wrth wneud hynny, dylai awdurdod lleol ystyried a yw'r llwybr yn hwyluso gwneud teithiau teithio llesol ac a yw lleoliad, natur a chyflwr y llwybr yn ei wneud yn addas i'w ddefnyddio yn ddiogel. Mae Gweinidogion Cymru yn bwriadu dyroddi canllawiau o dan yr is-adran hon, y mae'n rhaid i awdurdodau lleol roi sylw iddynt.

10. Mae is-adran (7) yn nodi beth a olygir gan daith teithio llesol. At ddiben y Ddeddf, taith teithio llesol yw taith a wneir i weithle neu sefydliad addysgol, neu er mwyn defnyddio gwasanaethau neu gyfleusterau iechyd neu hamdden neu wasanaethau neu gyfleusterau eraill.

11. Mae is-adran (8) yn nodi ystyr cyfleusterau cysylltiedig mewn perthynas â theithio llesol. Gallai'r cyfleusterau hyn gynnwys, er enghraifft, gyfleusterau sy'n rhoi lloches a chyfleusterau i storio beiciau, a thoiledau a chyfleusterau ymolchi, ar yr amod eu bod ar gael i'w defnyddio gan gerddwyr a beicwyr. Mae Gweinidogion Cymru yn bwriadu dyroddi canllawiau ar gyfleusterau cysylltiedig o dan is-adran (9).

Adran 3 – Mapiau llwybrau presennol

12. Rhaid i bob awdurdod lleol lunio map sy'n dangos y llwybrau teithio llesol presennol a'r cyfleusterau cysylltiedig yn ei ardal. Bydd yn ofynnol i awdurdodau lleol ymgynghori ar y mapiau hyn, y bydd wedyn angen i Weinidogion Cymru eu cymeradwyo. Mae Gweinidogion Cymru yn bwriadu dyroddi canllawiau o dan yr is-adran hon, a allai gynnwys sut y caiff y llwybrau eu dangos ar y mapiau, ffurf y mapiau a'r broses y mae'n rhaid ei chyflawni i lunio'r mapiau ac ymgynghori arnynt.

13. Rhaid i awdurdodau lleol gyflwyno eu mapiau llwybrau presennol i Weinidogion Cymru i'w cymeradwyo o fewn un flwyddyn i gychwyn adran 3, neu erbyn dyddiad diweddarach pan fo hyn wedi ei bennu drwy gyfarwyddyd gan Weinidogion Cymru. Ar yr un adeg â chyflwyno eu mapiau llwybrau presennol, bydd hefyd yn ofynnol i awdurdodau lleol gyflwyno datganiad yn rhoi manylion unrhyw lwybrau teithio llesol sydd wedi cael eu cynnwys ar y mapiau nad ydynt yn bodloni safonau a bennwyd yn y canllawiau ac yn egluro pam, er hynny, yr ystyrir y llwybrau hyn yn llwybrau teithio llesol priodol. Os nad yw Gweinidogion Cymru yn cymeradwyo'r mapiau, cânt gyfarwyddo'r awdurdodau lleol i'w diwygio a'u hailgyflwyno erbyn dyddiad a bennir yn y cyfarwyddyd. Os nad yw'r mapiau yn cyrraedd y safon ofynnol o hyd, gellir ailadrodd y broses hon. Wrth gymeradwyo'r mapiau, bydd Gweinidogion Cymru yn ystyried a yw'r awdurdod lleol wedi mapio'r llwybrau a'r cyfleusterau cysylltiedig yn unol â'u canllawiau, a pha un a ydynt wedi ymgynghori yn unol â chanllawiau o'r fath. Bydd Gweinidogion Cymru hefyd yn ystyried cynnwys unrhyw ddatganiad ac eglurhad.

14. Rhaid i'r awdurdodau lleol ddiweddaru'r mapiau a'u cyflwyno i Weinidogion Cymru i'w cymeradwyo bob tro y maent yn cyflwyno eu mapiau rhwydwaith integredig. Bydd hyn yn golygu y bydd angen i'r mapiau gael eu hail-gyflwyno o fewn dwy flynedd, ar yr achlysur cyntaf, ac o hynny ymlaen bydd angen i'r mapiau gael eu hail-gyflwyno bob tair blynedd. Fodd bynnag, mae'r awdurdodau lleol yn rhydd i ddiweddaru a diwygio'r mapiau rhwng y cyfnodau cyflwyno heb gymeradwyaeth Gweinidogion Cymru. Bydd Gweinidogion Cymru yn dyroddi canllawiau ar y mapiau i helpu'r awdurdodau lleol i gyflawni'r dasg hon.

Adran 4 – Mapiau rhwydwaith integredig

15. Bydd yn rhaid i awdurdodau lleol lunio ail fap, a fydd yn dangos y llwybrau a'r cyfleusterau teithio llesol newydd a gwell y maent yn eu hystyried yn angenrheidiol er mwyn datblygu neu wella rhwydwaith integredig. Map sy'n edrych ymlaen fydd hwn a bydd yn dangos sut y gallai'r rhwydwaith presennol gael ei ddatblygu yn y dyfodol. Caiff y cyfnod y mae'r map i ymwneud ag ef ei gynnwys mewn canllawiau i'w rhoi gan Weinidogion Cymru o dan adran 4.

16. Bydd yr un trefniadau ar gyfer cymeradwyo'r mapiau gan Weinidogion, eu diwygio a dyroddi canllawiau arnynt yn gymwys i'r mapiau rhwydwaith integredig ag sy'n gymwys i'r mapiau llwybrau presennol. Fodd bynnag, ni fydd yn ofynnol cyflwyno datganiad ac eglurhad a bydd yn ofynnol i'r mapiau rhwydwaith integredig gael eu hail-gyflwyno bob tair blynedd.

Adran 5 – Cyhoeddi etc mapiau

17. Mae adran 5 yn nodi'r gofynion cyhoeddi mewn cysylltiad â'r mapiau. Bydd yn ofynnol i awdurdodau lleol gyhoeddi'r mapiau a sicrhau eu bod ar gael yn rhad ac am ddim neu am bris cost ar gais. Bydd hefyd yn ofynnol iddynt gylchredeg y mapiau ymhlith y bobl sy'n briodol yn eu barn hwy a dwyn y mapiau i sylw'r cyhoedd drwy hysbysiadau. Bydd Gweinidogion Cymru yn dyroddi canllawiau i awdurdodau lleol i'w helpu i benderfynu ar yr hyn sy'n briodol o ran cylchredeg eu mapiau.

Adran 6 – Datblygu polisïau trafnidiaeth gan roi sylw i fap rhwydwaith integredig

18. Mae'n ofynnol i awdurdodau lleol lunio cynlluniau trafnidiaeth lleol o dan Ddeddf Trafnidiaeth 2000. Ar hyn o bryd, caiff y rhain eu llunio ar y cyd gan awdurdodau lleol yn rhanbarthol. Mae'r cynlluniau hyn yn nodi'r polisïau trafnidiaeth lleol ar gyfer y rhanbarth, gan gynnwys y polisïau i weithredu Strategaeth Drafnidiaeth Cymru yn y rhanbarth. Lluniwyd y strategaeth honno gan Weinidogion Cymru yn unol ag adran 2(1) o Ddeddf Trafnidiaeth (Cymru) 2006.

19. Mae adran 6 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol roi sylw i'w mapiau rhwydwaith integredig wrth ddatblygu polisïau sy'n sail i gynlluniau trafnidiaeth lleol. Ni fydd yn ofynnol iddynt gyflawni'r holl gynlluniau yn y mapiau, gan gydnabod bod y rhain yn dibynnu ar ffactorau eraill, gan gynnwys prosesau statudol. Fodd bynnag, bydd angen i'r polisïau a'r cynlluniau yn y cynlluniau trafnidiaeth lleol gael eu nodi mewn ffordd sy'n hwyluso'r broses o ddarparu'r llwybrau a'r cyfleusterau yn y mapiau rhwydwaith integredig.

Adran 7 – Sicrhau gwelliant parhaus i lwybrau teithio llesol

20. Bydd yn ofynnol i awdurdodau lleol ym mhob blwyddyn sicrhau llwybrau teithio llesol a chyfleusterau cysylltiedig newydd ynghyd â gwelliannau i'r llwybrau a'u cyfleusterau presennol ar gyfer teithio llesol. Mae hyn yn golygu y disgwylir i awdurdodau lleol wneud gwelliannau o flwyddyn i flwyddyn i'w llwybrau a'u cyfleusterau, drwy gynyddu faint o lwybrau a chyfleusterau sydd ar gael a thrwy uwchraddio'r ddarpariaeth bresennol. Bydd Gweinidogion Cymru yn dyroddi canllawiau i helpu awdurdodau lleol i gyflawni'r ddyletswydd hon. Bydd hefyd yn ofynnol i awdurdodau lleol wneud adroddiad i Weinidogion Cymru yn pennu'r costau a dynnwyd ganddynt ym mhob blwyddyn ariannol wrth gyflawni eu dyletswydd o dan yr adran hon.

Adran 8 – Adroddiadau gan Weinidogion Cymru ar deithio llesol

21. Bydd yn ofynnol i Weinidogion Cymru o dan yr adran hon lunio a chyhoeddi adroddiadau blynyddol i ddangos i ba raddau y mae cerddwyr a beicwyr yn gwneud teithiau llesol yng Nghymru.

Adran 9 – Darparu ar gyfer cerddwyr a beicwyr wrth arfer swyddogaethau penodol

22. Mae adran 9(1) yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru ac awdurdodau lleol gymryd camau rhesymol i wella'r ddarpariaeth ar gyfer cerddwyr a beicwyr wrth arfer swyddogaethau penodol o dan Ddeddf Priffyrdd 1980, pan fo'n ymarferol gwneud hynny. Mae'r swyddogaethau pan fo'r ddyletswydd yn gymwys yn cynnwys adeiladu, cynnal a chadw neu wella ffyrdd. Mae adran 9(2) hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru ac awdurdodau lleol roi sylw i anghenion cerddwyr a beicwyr wrth arfer eu swyddogaethau o dan deddfwriaeth benodol arall yn ymwneud â phriffyrdd ee rheoleiddio traffig o dan Ddeddf Rheoleiddio Traffig Ffyrdd 1984.

Adran 10 – Dyletswydd i arfer swyddogaethau i hyrwyddo teithio llesol

23. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru ac awdurdodau lleol arfer eu swyddogaethau o dan y Ddeddf mewn modd sy'n hyrwyddo teithiau teithio llesol a sicrhau llwybrau a gwasanaethau teithio llesol newydd a gwell. Rhaid i bob awdurdod lleol lunio adroddiad yn nodi beth y mae wedi ei wneud ym mhob blwyddyn ariannol o ran cyflawni'r ddyletswydd hon.

Adran 11 – Adolygu gweithrediad y ddeddf

24. Mae adran 11 yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru adolygu'r Ddeddf o fewn pum mlynedd i'r terfyn amser ar gyfer cyflwyno'r mapiau rhwydwaith integredig am y tro cyntaf. Dylai'r adolygiad hwn asesu llwyddiant y Ddeddf wrth greu llwybrau a chyfleusterau newydd a gwella'r rhai presennol.

Adran 12 – Cyfarwyddiadau a chanllawiau

25. Bydd Gweinidogion Cymru yn dyroddi canllawiau i ategu'r broses o roi'r Ddeddf ar waith. Byddant hefyd yn gwneud cyfarwyddyd i bennu pa aneddiadau sydd i'w cwmpasu gan y Ddeddf. Efallai y bydd angen iddynt hefyd wneud cyfarwyddiadau ynghylch y mapiau llwybrau presennol neu'r mapiau rhwydwaith integredig, os nad yw'r mapiau a gyflwynir i Weinidogion Cymru yn cyrraedd y safon ofynnol. Caiff Gweinidogion Cymru wneud newidiadau i'r canllawiau a'r cyfarwyddiadau neu eu dirymu.

Adran 14 – Cychwyn

26. Bydd y darpariaethau yn y Ddeddf ynghylch y mapiau, datblygu polisïau cynlluniau trafnidiaeth lleol, y ddyletswydd i wella'n barhaus, y ddarpariaeth ar gyfer cerddwyr a beicwyr wrth adeiladu a gwella priffyrdd a'r canllawiau ynghylch cerddwyr a beicwyr anabl yn dod i rym yn dilyn gorchymyn cychwyn. Diben hyn yw adlewyrchu faint o amser y bydd ei angen ar bob awdurdod lleol i lunio ei fapiau. Bydd y darpariaethau eraill yn dod i rym unwaith y bydd y Ddeddf wedi cael y Cydsyniad Brenhinol.

COFNOD Y TRAFODION YNG NGHYNULLIAD CENEDLAETHOL CYMRU

27. Mae'r tabl canlynol yn nodi'r dyddiadau ar gyfer pob cam o'r broses o basio'r Ddeddf drwy Gynulliad Cenedlaethol Cymru. Gellir gweld Cofnod y Trafodion a gwybodaeth bellach am y broses o basio'r Ddeddf hon ar wefan Cynulliad Cenedlaethol Cymru yn:
http://www.senedd.cynulliadcymru.org/mgIssueHistoryHome.aspx?IId=5750

Cam	**Dyddiad**
Cyflwynwyd	18 Chwefror 2013
Cam 1 - Dadl	4 Mehefin 2013
Cam 2 Y Pwyllgor Craffu – ystyried y gwelliannau	4 Gorffennaf 2013
Cam 3 Cyfarfod llawn – ystyried y gwelliannau	1 Hydref 2013
Cam 4 Cymeradwywyd gan y Cynulliad	1 Hydref 2013
Cydsyniad Brenhinol	4 Tachwedd 2013

Cyhoeddwyd gan TSO (Y Llyfrfa) ac ar gael o:

Ar-lein
www.tsoshop.co.uk

Post, Ffôn, Ffacs ac E-bost
TSO
Blwch Post 29, Norwich, NR3 1GN
Archebion ffôn/Ymholiadau cyffredinol 0870 600 5522
Archebu trwy Linell Seneddol ar Lo-Call 0845 7 023474
Archebion ffacs:0870 600 5533
E-bost: customer.services@tso.co.uk
Ffôn Testun: 0870 240 3701

Y Llyfrfa
12 Bridge Street, Parliament Square,
Llundain SW1A 2JX
Archebion ffôn/Ymholiadau cyffredinol: 020 7219 3890
Archebion ffacs: 020 7219 3866
E-bost: bookshop@parliament.uk
Rhyngrwyd: http://www.bookshop.parliament.uk

TSO@Blackwell ac Asiantau Achrededig eraill

ISBN 978-0-348-10511-7

9 780348 105117